

Conform cercetărilor recente ale lui C. Rezachevici, domnia lui Alexandru Bun în Moldova a început în intervalul de timp cuprins între 28 noiembrie 1399 și 29 iunie 1400¹. Alexandru a ocupat scaunul țării cu sprijinul domnului Țării Românești Mircea cel Bătrân, fără niciun sprijin polon, mai mult chiar, împotriva voinței regelui Wladislaw Jagiello², ceea ce a determinat înlăturarea suzeranității polone și revenirea la statutul de stat independent.

Referindu-se la raporturile moldo-polone din anul 1400, C. Rezachevici pune în circuitul științific un fragment dintr-o cronică anonimă a Moldovei, descoperită de domnia sa la Cracovia, în care se afirmă că „regele Wladislaw a zălogit în 1400 lui Alexandru, principe al Moldovei, Pocuția, Sniatinul și Colomeea pentru 1000 de ruble, cum dovedește originalul acestei tranzacții, care se află în arhiva Republicii”³. Din această informație a cronicii anonime, C. Rezachevici constată că „actul (la care face referință cronică – I.E.) nu mai este astăzi cunoscut”, dar specifică numitul autor, „fără îndoială, el a existat, dovedind că la începutul domniei lui Alexandru vistieria dispunea de această sumă relativ însemnată”⁴. Evident, pentru eventualitatea unei asemenea tranzacții, trebuie să bănuim raporturi destul de amicale între Alexandru și regele Wladislaw Jagiello. Dar asemenea raporturi între rege și domn în a doua jumătate a anului 1400, când știm cu siguranță că Alexandru era domn, nu au existat. Dimpotrivă, starea tensionată dintre Moldova și Polonia este subliniată în actul de credință din 9 decembrie 1400⁵, dat regelui Poloniei Wladislaw de către Ivașcu, fiul lui Petru Mușat, refugiat în Polonia. Ivașcu își exprima satisfacția că regele și marele cneaz al Lituaniei l-au luat „ca slujitor”⁶ și promite că, îndată ce va ajunge domn în Moldova, îi va sluji cu credință pe ambii, împreună cu toată Țara Moldovei (în originalul latin – Țara Valahiei, I.E.) și în veci nu-și va căuta alți domnitori⁷. Ivașcu se mai obliga să lase Poloniei „această țară a Șepințului și aceste orașe, ce sunt în ea, după vechea graniță”⁸. Clauza este remarcabilă prin faptul că atestă existența, și la sfârșitul anului 1400, a problemei în jurul Țării Șepințului, sursa este, probabil, cedarea făcută Moldovei, la o dată neprecizată, de către unul dintre regii Ungariei⁹.

Prin același act, Ivașcu se obliga să renunțe la suma de bani impumutată regelui de către tatăl său Petru Mușat.

Așadar, în lumina celor două surse citate, se evidențiază un paradox inexplicabil: pe de o parte, regele Poloniei încă nu restituise Moldovei suma de bani pentru care pusese gaj anterior mai multe teritorii, printre care Pocuția și Țara Șepenițului, pe de altă parte, Alexandru cel Bun mai împrumută regelui 1000 de ruble, pentru care Wladislaw Jagiello i-a pus gaj Pocuția, cu orașele Sneatin și Colomeea.

În acest context, cred că este vorba de o confuzie, mai bine zis de o eroare cronologică în cronică anonimă utilizată de C. Rezachevici. Suma de 1000 de ruble și teritoriile amintite în cronică anonimă – Pocuția, Sneatinul și Colomeea – apar totuși, într-un document semnat de regele Poloniei Wladislaw la 12 aprilie 1411. În actul respectiv, regele recunoaște că a mai rămas dator „o mie ruble

¹ Constantin Rezachevici, *Cronologia critică a domnilor din Țara Românească și Moldova*, A, 1324-1881, Vol. I, Secolele XIV-XVI, București, 2001, p. 469.

² C. Cihodaru, *Alexandru cel Bun*, Chișinău, 1990, pp. 58-59

³ C. Rezachevici, *Cronologia...*, p. 473

⁴ *Ibidem*.

⁵ M. Costăchescu data documentul cu 25 martie 1400 (vezi M. Costăchescu. *Documentele moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, vol. II, Iași, 1932, p. 619). C. Cihodaru a corectat data în 9 decembrie (vezi C. Cihodaru, *Alexandru cel Bun*, Chișinău, 1990, p. 63), corectare acceptată de C. Rezachevici (vezi C. Rezachevici, *Cronologia...*, p. 456).

⁶ M. Costăchescu, *Documentele...*, II, p. 619

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, p. 620. C. Cihodaru credea eronat că este vorba de Pocuția (C. Cihodaru, *Op. cit.*, p. 62).

⁹ Ilie Corfus, *Pagini de istorie românească în noi publicații poloneze*, în: *AIAX*, t. V, 1968, p. 221; Șerban Papacostea, *Evul mediu românesc. Realități politice și curente spirituale*, București, 2001, p. 45.

de argint frâncesc” lui Alexandru cel Bun, bani care au fost împrumutați regelui nu de actualul domn, ci de „înaintașii lui”, și făgăduiește că va plăti datoria în următorii doi ani. Dacă la scurgerea timpului de doi ani, adică la 12 aprilie 1413, datoria nu va fi achitată, atunci regele va ceda lui Alexandru cel Bun Pocuția, Sneatinul și Colomeea¹⁰. Așadar, ipoteza privind un nou împrumut oferit de Alexandru cel Bun regelui Poloniei, care, aparent, ar reieși din *Cronica anonimă*, trebuie înlăturată.

În condițiile în care raporturile cu Polonia erau tensionate, Alexandru cel Bun a căutat să sublinieze independența Țării Moldovei prin obținerea recunoașterii Mitropoliei Moldovei de către Patriarhia din Constantinopol, recunoaștere obținută în iulie 1401¹¹. În acest act, precum și în autointitularea lui Alexandru cel Bun ca „mare voievod al Moldovlahiei”, conform lui P. Parasca, „și-a găsit aprecierea individualitatea perfectă a țării, ca dioceză inconfundabilă cu alte eparhii de același rang, care corespundea pe deplin individualității Țării Moldovei ca stat: identitatea bisericească era adusă în concordanță cu cea politică”¹².

Cronica anonimă a Moldovei, ori, cum mai este numită, *Cronica de la Bistrița*, scrisă la curtea lui Ștefan cel Mare, fixează și ea schimbările intervenite în statutul lui Alexandru cel Bun, capitolul care începe descrierea domniei lui fiind intitulat „Țării Moldovei”¹³. Specialiștii au încercat să explice această titulatură, pe care o întâlnim și pentru Ștefan cel Mare¹⁴, fie prin influența sârbă, de unde ar fi fost împrumutat modelul pentru prima cronică scrisă în Moldova, fie prin „ideea imperială”, care a fost caracteristică și domniei lui Ștefan cel Mare¹⁵.

Istoricul ucrainean P. Tolociko, care a studiat practic toate cazurile în care marele cneaz din Rusia veche se întitula și **țar**, a observat legătura strânsă cu tradiția bisericească bizantină și a înaintat ipoteza că titlul de țar se acorda numai acelui mare cneaz care participa activ la instalarea noului mitropolit și, mai mult chiar, iniția această instalare¹⁶. Observația pare a fi valabilă și pentru Alexandru cel Bun, care a obținut recunoașterea mitropolitului Iosif, și pentru Ștefan cel Mare, în timpul căruia își începe activitatea mitropolitul Gheorghe (1478-1508)¹⁷.

Starea de tensiune dintre Moldova și Polonia, desigur, nu putea continua până la infinit, iar împăcarea cu aceasta avea să contribuie la consolidarea domniei lui Alexandru cel Bun¹⁸

, pasul spre împăcare fiind favorizat atât de reglementarea raporturilor cu Patriarhia din Constantinopol, cât și de alianța din 1401 dintre Wladislaw și marele cneaz lituanian Vitold¹⁹.

La 12 martie 1402, Alexandru cel Bun promitea lui Wladislaw Jagiello „amintindu-ne de

¹⁰ M. Costăchescu, *Documentele...*, II, pp. 640-642.

¹¹ Pavel Parasca, *La obârșia Mitropoliei Moldovei*, Chișinău, 2002, pp. 15-16.

¹² *Ibidem*, p. 73. Vezi și aprecierile aceluiași autor de la pp. 86-87. Este de remarcat și faptul că la 7 martie 1407 mitropolitul Iosif se întitula „mitropolit al Moldovlahiei” (M. Costăchescu, *Documentele...*, I, p. 52), iar titlul exact în *Pomelnicul de la Bistrița* (1407) este următorul: „Aici se pomenesc binecinstitorii domni ai Moldovlahiei” (N. Grigoraș, *Scurte observații cu privire la cronologia primilor domni ai Moldovei*, în: *Revista de istorie*, 1972, 12, p. 2372). De asemenea, de la Alexandru cel Bun ne-au rămas șase documente originale, în limba slavonă, în care domnul se întitulează „domn a toată Țara Moldovlahiei” (DRH. A. Moldova, Vol. I, pp. 60, 74, 110, 140, 148, 150). Străinii care treceau prin Moldova în timpul domniei lui Alexandru cel Bun știau că ea este o Valahie, adică o Țară Românească. Spre exemplu Guillebert de Lannoy (1386-1462), care a sosit la curtea lui Alexandru cel Bun după iunie 1421, nota următoarele: „de acolo (din Camenița – I.E.) m-am dus în Wallachie, prin mari întinderi pustii și l-am găsit pe Alexandru Vodă, domnul amintitei Valahii și Moldove la un sat al său” (*Călători străini despre țările române*, Vol. I, București, 1968, p. 50).

¹³ *Cronicile slavo-române din sec. XV-XVI*, publicate de Ion Bogdan. Ediție revăzută și completată de P.P. Panaitescu, București, 1959, p. 6; *Славяно-молдавские летописи*, Москва, 1976, с. 24.

¹⁴ *Ibidem*, p. 8, p. 27.

¹⁵ Vezi detalii la: Dumitru Năstase, Ștefan cel Mare împărat, în: *Ștefan cel Mare și Sfânt, 1504-2004, Portret în istorie*, Suceava, 2003, pp. 567-609.

¹⁶ П. Толочко, *Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология*, Киев, 1992, с. 137-138.

¹⁷ Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Chișinău, 1993, pp. 108-110

¹⁸ Veniamin Ciobanu, *Țările Române și Polonia. Secolele XIV-XVI*, București, 1985, p. 28.

¹⁹ Fl. Constantin, Ș. Papacostea, *Tratatul de la Lublau (15 martie 1412) și situația internațională a Moldovei la începuturile secolului al XV-lea*, în: *Studii. Revistă de istorie*, 5, 1964, p. 1130.

înaintașii noștri", de domnii anteriori „să slujim și să dăm ajutor și să sfătuim cu un sfat” pe rege, copiii săi și Coroana Poloniei, împotriva oricărui dușman. Domnul mai promitea că nu-și va căuta alt „domnitor”, va „ține cu credință” obligațiile sale „pe vecie”, dar „după datina noastră creștinească și **cinstea noastră**” (subl. – I.E.)²⁰. Este prima amintire în textele în care se făgăduiește „credință” regelui Poloniei a „cinstei noastre” – onoarea domnului și a domniei, de care regele trebuie să țină cont. Era o aluzie clară la independența Țării Moldovei, în pofida promisiunilor făcute²¹.

Făgăduiala dată a fost materializată la 1 august 1404, când domnul Moldovei sosește la Căminuța și depune personal omagiul de vasalitate regelui polon. În act sunt nominalizați și 17 boieri „pani **valahi (români – I.E.)**, pământeni **moldoveni**”, care, în numele tuturor boierilor din Moldova, depun jurământul de credință. Printre boierii menționați în document este și „pan Hotco de la Țeațina”, deci din Țara Șepenițului, ceea ce atestă că spinoasa problemă a Țării Șepenițului, care era o altă unitate teritorial-administrativă decât Pocuția și regiunea Haliciului, fusese rezolvată în favoarea Moldovei, ceea ce, fără îndoială, a constituit o premisă serioasă pentru concilierea lui Alexandru cel Bun cu regele Wladislaw.

Din textul documentului de la 1 august 1404 reiese că domnul Moldovei, recunoscând suzeranitatea regelui polon, a îndeplinit același ritual ca și predecesorii săi Petru Mușat, Roman și Ștefan („am sărutat crucea și ne-am supus”), obligându-se să fie credincios, să ajute regele în lupta „**împotriva tuturor dușmanilor**” (subl. – I.E.), să-l înștiințeze despre „toate cuvintele rele” ce vor fi spuse în adresa regelui, să-i dea sfat bun și să nu se ridice împotriva regelui²². Actul dat mai este confirmat încă o dată de domnul Moldovei la Lvov, la 6 octombrie 1407²³. Și, în sfârșit, ultimul act din această categorie de documente este semnat de Alexandru cel Bun la 25 mai 1411, la Roman.

Evident, apariția acestui ultim document se datorează tensionării raporturilor moldo-ungare. În el, Alexandru cel Bun amintește despre supunerea și jurămintele pe care el și boierii le-au făcut anterior față de Wladislaw, subliniind promisiunea să nu fie împotriva regelui și Coroanei. Dar, dacă în actele anterioare Ungaria nu era amintită, atunci textul semnat de domn la 25 mai 1411 face referință directă la această țară – domnul va fi împotriva craiului unguresc și „împotriva oricărui din dușmanii săi”. Caracterul de alianță al raporturilor moldo-polone este evidențiat și de formula „cine i-ar fi vrăjmaș (regelui – I.E.), acesta este vrăjmaș și nouă (domnului Moldovei – I.E.)”. În cazul în care regele Ungariei va porni împotriva Poloniei, Alexandru cel Bun se obliga să pornească împotriva Ungariei, iar dacă Ungaria va ataca Moldova, domnul cerea ca Polonia să intervină împotriva Ungariei. Reînnoind „supunerea” față de rege, Alexandru cel Bun promite că nu va întreprinde nimic împotriva Poloniei, dacă regele „nu ne va face vreo nedreptate, în Țara noastră și în ocina mea și în hotarele mele”²⁴. Este prima avertizare făcută regelui polon de domnul Moldovei în acest ton categoric, semn că „vasalul” se considera destul de puternic pentru a-și apăra țara în cazul în care „suzeranul” ar atenta la integritatea și independența ei²⁵.

Caracterul antiungar²⁶ și de alianță cu Polonia al actului din 25 mai 1411 a fost provocat de

²⁰ M. Costăchescu, Documentele..., II, p. 622.

²¹ V. Ciobanu, care vede în actul din 1402 „recunoașterea suzeranității polone” de către Alexandru cel Bun, susține că aceasta „nu a afectat cu nimic independența țării sale față de Polonia” (vezi V. Ciobanu, Țările Române și Polonia, p. 289).

²² M. Costăchescu, Documentele..., II, pp. 625-626.

²³ Ibidem, pp. 629-630

²⁴ Textul documentului la M. Costăchescu, Documentele..., II, pp. 637-639.

²⁵ Vezi și observațiile interesante ale lui Leon Șimanschi, care, examinând sigiliile lui Alexandru cel Bun din 1404 și 1407, formulează concluzia că „sigiliul domnesc și-a menținut consecvent mărimea și poziția, fiind atârnat la mijloc cu șnur de mătase roșie – elemente care reflectă, desigur, tendința domniei Moldovei de a-și afirma suveranitatea”. Același autor mai scrie că „la sfârșitul primului deceniu de guvernare a lui Alexandru cel Bun această tendință a înregistrat un nou și sugestiv moment”, culoarea „verde fiind înlocuită... cu cea de culoare roșie. Simbol incontestabil al suveranității pe care și-o arogă domnia Moldovei” (vezi Leon Șimanschi, Cele mai vechi sigilii domnești și boierești din Moldova (1387-1421), în: AIIAX, XVII, 1980, p. 147).

²⁶ Ș. Papacostea, Din nou cu privire la politica orientală a lui Sigismund de Luxemburg (1412), în: Ștefan Meteș la 85 de ani, Cluj-Napoca, 1977, p. 243, nota 6.

intențiile agresive ale Ungariei, care, printr-un tratat semnat cu Ordinul Teutonic la 31 martie 1410, obținea recunoașterea din partea Ordinului a pretențiilor ungare asupra Moldovei, considerată „înstrăinată și uzurpată” de la Ungaria²⁷. Dar înfrângerea teutonilor în bătălia de la Grünwald (1410) a spulberat intențiile Ungariei, care s-a văzut obligată să înceapă negocierile cu regele Poloniei, care, în calitatea lui de „suzeran”, nu putea admite restabilirea controlului maghiar asupra Moldovei. Regele Wladislaw Jagiello a găsit o soluție mult mai prielnică pentru a evita conflictul cu Ungaria, soluție care a fost înregistrată în tratatul polono-ungar de la Lublau, semnat pe 15 martie 1412.

În aprecierea lui Fl. Constantin și Ș. Papacostea, tratatul de la Lublau este un „act de drept internațional feudal”, care corespundea normelor „relațiilor internaționale feudale”²⁸. Am putea deci afirma că Moldova nimereste în orbita tratatelor „universale”, care sunt chemate să mențină, să prevină sau să instaureze o anumită ordine pe un teritoriu care afecta direct interesele țărilor semnatare, în cazul de față Polonia și Ungaria. Situația era de așa natură că, la moment, niciuna din ele nu era capabilă să-și demonstreze reciproc proprietatea: cea a Poloniei era pur nominală, iar cea a Ungariei – doar la nivel de pretenție. De aici și dificultățile pe care le întâlnesc istoricii în încercările de a aprecia cât mai exact statutul juridic internațional al Moldovei prin perspectiva pe care o oferă tratatul de la Lublau. În legătură cu aceasta, Ș. Papacostea menționa că prin tratatul de la Lublau Moldovei „i-a fost creat un statut internațional cu totul deosebit, a cărui înțelegere exactă nu e lesnicioasă”²⁹. În același timp, autorul nominalizat aprecia tratatul drept „compromisul de la Lublau” cu „statutul complicat care i-a fost rezervat Moldovei”³⁰.

La începutul sec. XV, problema luptei antiotomane devine una stringentă pentru lumea creștină, fapt ce a argumentat obligativitatea statelor europene de a-și uni forțele și a contribui la stăvilirea avalanșei otomane. Acestei obligativități trebuia să i se confere un caracter juridic, întruchipat în tratate internaționale la care să adere cât mai multe state. În acest context, tratatul de la Lublau a prezentat o alianță antiotomană încheiată între Polonia și Ungaria. Dar, paralel cu scopul declarat oficial, țările semnatare au căutat să rezolve și propriile interese de hegemonie. Ungaria nu era dispusă să uite de „drepturile” sale asupra Moldovei, iar Polonia nu dorea să renunțe la „suzeranitatea” ei, care, deși nominală, îi oferea totuși, în lumea feudală europeană, prioritate față de Ungaria.

În urma negocierilor, Ungaria și Polonia au ajuns la o „*mutuo concordatum*”³¹ (înțelegere reciprocă), conform căreia „sus-numitul moldovean” (Alexandru cel Bun – I.E.) era obligat să îndeplinească porunca regelui polon și să-i ajute pe unguri în lupta împotriva Imperiului Otoman³².

Așadar, mobilizarea trupelor moldovene și participarea, alături de unguri, urma să aibă loc numai la porunca regelui polon Wladislaw Jagiello.

În același timp, Alexandru cel Bun nu era obligat să satisfacă solicitarea de ajutor a regelui Sigismund al Ungariei în cazul în care domnul Moldovei ar fi fost ocupat cu îndeplinirea obligațiilor sale de vasal față de regele polon³³.

Prin aceste clauze, situația era controlată în totalitate de regele Poloniei – în ultimă instanță, el decidea, și nu regele Ungariei, dacă Moldova să se implice în războiul antiotoman sau nu. Este limpede că prin prevederile de mai sus, regele Sigismund nu câștiga absolut nimic, decât doar niște promisiuni himerice referitoare la implicarea Moldovei în lupta antiotomană.

Pe de altă parte, regele Sigismund se obliga „să nu tulbure și să nu împiedice” relațiile vasalice dintre Wladislaw Jagiello și Alexandru cel Bun. Prin semnificația ei, această clauză limita orice posibilitate de intervenție a regelui Ungariei în Moldova, intervenție care putea fi întotdeauna

²⁷ Fl. Constantin, Ș. Papacostea, *Tratatul de la Lublau*, pp. 1130-1133.

²⁸ *Ibidem*, p. 1134

²⁹ Ș. Papacostea, *Din nou cu privire la politica orientală a lui Sigismund de Luxemburg (1412)*, p. 243.

³⁰ *Ibidem*, p. 245. Tot drept „compromis” este apreciat tratatul de la Lublau și de către V. Ciobanu, vezi V. Ciobanu, *Țările române și Polonia*, p. 31.

³¹ E. Hurmuzaki, *Documente...*, 1-2, p. 485.

³² *Ibidem*, p. 485

³³ *Ibidem*.

interpretată anume în sensul „tulburării” raporturilor de vasalitate–suzeranitate moldo-polone.

Desigur, regelui Sigismund trebuia să i se promită și ceva mai concret, lucru prevăzut în tratat: în cazul în care domnul Moldovei nu va asculta porunca regelui polon și nu va acorda ajutor regelui maghiar în lupta împotriva otomanilor, Alexandru cel Bun trebuia să fie înlăturat din scaun, iar Țara Moldovei urma să fie împărțită în două. În această eventualitate, partea de apus a țării, cu Chilia, ar fi revenit Ungariei, iar partea de răsărit a Moldovei, cu Cetatea Albă, ar fi revenit Poloniei³⁴.

La prima vedere, o perspectivă puțin încurajatoare pentru Moldova și foarte bună pentru Polonia și Ungaria, perspectivă ce ar fi asigurat acestor țări, alături de noi achiziții teritoriale, și ieșirea directă la Marea Neagră prin cele două porturi-cetăți, Chilia și Cetatea Albă. Dar, nici într-un caz, nu trebuie să uităm de faptul că respectarea de către Alexandru cel Bun a clauzei privitoare la angajarea alături de unguri în lupta antiotomană ținea numai de competența regelui Wladislaw Jagiello, care, sub cele mai diverse motive, putea trăgăna la nesfârșit o asemenea poruncă, cum, de altfel, s-a și întâmplat.

Reieșind din raționamentele de mai sus, consider că tratatul de la Lublau a fost o manevră diplomatică foarte reușită a regelui polon Wladislaw Jagiello, dacă vreți o trișare, o înșelare a regelui Sigismund al Ungariei. Promisiunile din tratat doar aparent satisfăceau interesele Ungariei, în realitate însă realizarea lor depindea întru totul de voia regelui Poloniei, pentru care era limpede că perspectiva unei confruntări militare polono-otomane era încă foarte îndepărtată și nedorită. Dar, în același timp, tratatul de la Lublau dezbină alianța Ungariei cu Ordinul Teuton din 31 martie 1410, alianță care era mult mai periculoasă pentru securitatea Poloniei.

Așadar, dacă, la prima vedere, prin tratatul de la Lublau statutul juridic internațional al Țării Moldovei a fost grav afectat, la o examinare atentă a clauzelor tratatului se profilează limpede ideea că statutul țării nu a fost modificat, Moldova rămânând, ca și mai înainte, sub suzeranitatea nominală a Poloniei, dar, acum, completată cu garanția regelui Sigismund al Ungariei că nu va „tulbura” relațiile de suzeranitate–vasalitate dintre Polonia și Moldova.

Acest statut juridic internațional al Moldovei, similar cu statutul de țară independentă și suverană, s-a menținut până la sfârșitul domniei lui Alexandru cel Bun, care, surprinzător, nu a mai depus niciodată jurământul de vasalitate Poloniei.

Examinând pecetea boierești de pe actul lui Alexandru cel Bun din 1421, prin care domnul ceda fostei sale soții Ringalla „pentru cât va fi în viață” veniturile târgului Șiret și Volhovăț și o „pensie” anuală de 600 de ducați de aur³⁵, Ileana Cazan apreciază semnificația lui juridică în sensul că „este atât un moment de afirmare a independenței statale, cât și de «limpezire» a raporturilor interne față de puterea centrală”³⁶.

Aceleași principii de independență și suzeranitate a Moldovei se reliefează în salv-conductul lui Alexandru cel Bun din mai 1426, prin care se asigura libera trecere a trupelor poloneze spre „Țările Turcilor”, act dat de domn „sub legătură de jurământ și cu credință”, dar „și cu onoare” „pentru respectul și onoarea regelui”, care era și domnul „nostru prea plăcut”³⁷.

Examinarea statutului politico-juridic internațional al Țării Moldovei în timpul domniei lui Alexandru cel Bun permite să formulăm următoarele concluzii. De la începutul domniei sale și până în martie 1402, Moldova a fost un stat independent și suveran, fără nicio obligație față de puterile vecine. Prin actul din martie 1402 se revine la suzeranitatea nominală poloneză, care nu a afectat cu nimic statutul anterior al țării. Prin tratatul de la Lublau (1412) Polonia a eliminat Ungaria din competiția pentru „suzeranitate” în Moldova și și-a asigurat suzeranitatea nominală exclusivă asupra Moldovei, fapt ce a asigurat țării stabilitate internă și externă pentru circa 20 de ani.

³⁴ Ibidem, pp. 485-486.

³⁵ Documenta Romaniae Historica. A. Moldova. Vol. I, București, 1975, pp. 60-70.

³⁶ Ileana Cazan, Simbol heraldic și legitimarea realităților socio-politice, în: SMIM, XI, 1992, p. 123.

³⁷ M. Costăchescu, Documentele..., II, p. 643.

Studiul a fost publicat în: In onorem Demir Dragnev. Civilizația medievală și modernă în Moldova. Studii. Chișinău, 2006, p.244-250.